

TÜRKİYE DİYANET VAKFI
İSLÂM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ YAYINLARI

Sempozyumlar / Paneller 3

Günümüz
Dünyasında
MÜSLÜMAN
D Z I N l ||| K l a R

III. KUTLU DOĞUM İLMÎ TOPLANTISI

İstanbul 1998

Başkan

Doç. Dr. Azmi Özcan

Genel Sekreter

Süleyman N. Akçeşme

Bağlarbaşı, Güneşyolu caddesi 40 Üsküdar 81200 İstanbul/TÜRKİYE

Tel: (0216) 474 08 50 pbx Faks: (0216) 334 95 88 - 474 08 74

Elektronik posta: tdvisam@superonline.com

İSAM Başkanlığı'nın 23.02.1999 gün ve B-04-05-01/152-0527

ve Mütevelli Heyeti'nin 04.03.1999 gün ve 932/3 sayılı kararı ile basılmıştır.

© Bütün yayın hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir

HİNT ALT KİTASI

✘ Dr. Ahmed Asrar

Pakistan Büyükelçiliği
Basın Müşaviri

Hint alt kıtası adıyla andığımız toprakların başka adları da vardır: Alt kıta, Hint-Pakistan alt kıtası, Hint yarımadası ve Hint-Pakistan yarımadası. Batılılar'ın Küçük Asya, Yakınoğu ve Ortadođu ile Uzakdođu ve Güney Doğu Asya olarak tanımladığı bölgelerin arasında kalması açısından Güney Asya, Batı Asya ve Batı Hint adalarına nisbetle Doğu Hindistan gibi isimler de verilir. Nitekim İngilizler buraya ilk defa Doğu Hindistan Şirketi (East India Company) adı altında ayak basmışlardır.

Bu oldukça geniş kapsamlı tanım Hindistan, Pakistan, Bengladeş, Afganistan, Nepal, Butan, Sikkim, Sri Lanka, hatta Burma gibi ülkeleri içine almaktadır. Tarihte ise Batı-Doğu ve müslüman kaynaklarda burası "Hint" ve "Hindistan" yani Hindûlar'ın ülkesi olarak adlandırılmıştır. Eski Hintçe ve Sanskritçe kaynaklarında ise mitolojiye bağlı olarak buna "Barat Mata" (Hindistan Ana) ve diğer bütün dinlere mensup kimselerden arındırılmış ve yalnızca Hindûlar'a ait bir ülke olması bakımından da "Akand Barat" olarak tanımlanmıştır. Günümüzde Pakistanlı resmî ve gayri resmî makamlar da Hindistan'dan "Barat" olarak söz etmektedir.¹

Alt kıtada müslüman azınlık deyimini kullandığımız zaman doğal olarak adı geöen ülkelerde müslümanların durumu aklımıza gelmelidir. Ancak şu noktaları da göz önünde tutmalıyız: Bir kere Pakistan, Bengladeş ve Afganistan müslüman çoğunluğuna sahip birer müslüman ülkedir. Buralarda azınlık durumunda olanlar müslümanlar değil Hindûlar, Budistler, hıristiyanlar ve Zerdüştlər'dir. Zaten Afganistan alt kıtadan çok Orta Asya ve Ortado-

1 Percival Spear, *India, Pakistan and the West*, London 1958, s. 80; Walter T. Wallbank, *A Short History of India and Pakistan*, New York 1958, s. 20; Şerifü Mücahid, *Indian Secularism*, Karaçi 1970, s. 5; Jadunath Sarkar, *A History of Aurangzeb*, Kalküta 1912-24, V, 251.

ğu'nun bir parçasıdır. Alt kıtanın önüne Hint eki eklenince kapsamı daralmış olur ve Sri Lanka, Burma ve Nepal bunun dışına çıkar. Çünkü bazı küçük istisnaların dışında bu ülkeler tarihin hiçbir döneminde Hint topraklarının bir parçası olmamıştır. Kaldı ki bu ülkelerin yüzölçümü ve nüfusu az olduğu için buralardaki müslüman topluluklar da aynı oranda az ve önemsizdir. Yine de bunların durumlarına şöyle bir gözatılabilir.

Burma'nın nüfusu 1983 sayımına göre 35 milyon, 1996 tahminlerine göre ise 45 milyondur. Bunun % 87'si Budist, % 5,6'sı hıristiyan ve sadece % 3,6'sı müslümandır. Müslümanlar Bengladeş sınırına yakın olan Arakan bölgesinde yaşamaktadır. Bunların 1978'de ve 1991'de siyasî ve kültürel baskılara uğradığı ve 200.000'inin Bengladeş'e sığındığı bilinmektedir. Bunlar sonradan yurtlarına dönmüştür.

Nepal'in toplam nüfusu 1994 tahminlerine göre 19 milyon dolayındadır. Nüfusun % 89,5'i Hindû, 5,3'ü Budist ve sadece % 2,7'si müslümandır.

Sri Lanka'nın nüfusu 14 milyon olup % 69,81'i Budist, % 15,17'si Hindû, % 7,62 hıristiyan ve % 7,36'sı müslümandır.

Bu ülkelerde müslümanlar inanç ve ibadet özgürlüklerine sahip olup dinî, sosyal ve kültürel kimliklerini korumaktadır ve hakları açısından genellikle herhangi bir sorunla karşılaşmamaktadırlar.

Butan ve Sikkim, Hindistan'dan ayrı düşünülmez. 7.000 mil karelik yüzölçümüne ve sadece 406.457 kişilik nüfusa sahip olan Sikkim 26 Nisan 1975'te Hindistan tarafından ilhak edilmiştir. 1987 verilerine göre Butan'ın nüfusu sadece 1.3 milyon olup Budist ve Hindûlar'dan oluşmaktadır; Müslüman nüfusu ise hiç yoktur. Butan dış politika, ekonomi ve savunması bakımından tamamen Yeni Delhi'ye bağlıdır.²

Açıkça ifade etmek gerekirse, biz burada aslında Hindistan'da müslüman azınlığın durumunu inceleyeceğiz. Hindistan, 3.3 milyon kilometre karelik yüzölçümü, 1 milyara yaklaşan nüfusu, bünyesinde barındırdığı beş etnik grup, anayasada kabul edilen on yedi ayrı dil, 1.000'e yakın lehçe ve çeşitli din ve inançlar ile gerçekten dev bir ülkedir. Dünyanın en eski uygarlıklarından birinin beşiği olan bu ülke bu nitelikleri açısından, "kültürler mozaiği", "renkli bir dünya", "çok renkli bir ülke", "ayrılıkta birlik" ve "dünyanın en kalabalık demokrasisi" olarak nitelendirilmiştir. Gerçi bir yandan bir avuç varlıklı kimsenin aşırı lüks yaşantısı ve Hindistan'ın ekonomi, sanayi, bankacılık, bilim ve teknolojideki göz kamaştırıcı başarısı ve diğer yandan kitlelerin cehalet, sefalet ve açlığı nedeniyle bir tezatlar ülkesi etiketine sahip olmuştur ve siyasî ve sosyal yaşamındaki kaos Galbraith gibi Amerikalı diplomat ve ekonomistlerce "organize bir anarşi" olarak da adlandırılmıştır.

2 Ayrıntılar için bk. *The Europa World Year Book 1997* (Europa Publications Ltd.), London 1997, I, 600-609; II, 1107-1128, 2275-2289, 2510-2521, 3098-3125.

Hindistan'da şu anda müslümanların sayısı 120 milyon dolaylarında-dır. Kendileri nüfusun % 11'ini ve Hindûlar % 80'ini oluşturmakta, geriye kalan % 9'unda ise Budistler, hıristiyanlar ve Ceyniler yer almaktadır. Burada şu noktaya da işaret edelim ki, Hinduizm ile Budizm birbirinden farklı din ve inanç sistemleri olduğu için birbiriyle karıştırılmamalıdır. Maalesef, Türkiye'de pek çok kimse bu farkı anlamıyor. Hinduizm çok tanrılı bir din olup Hindûlar putperestlik ve ineği kutsal saymakla tanınmaktadır. Hindûlar sadece Hindistan ve Nepal'de çoğunlukta olup Endonezya, Malezya, Singapur ve Sri Lanka'da azınlık durumundadır. Budizm ise Buda'nın öğretileri, insancıl inanç ve davranışlarla tanınan bir dindir. Budistler hemen hemen bütün Güney Doğu Asya ülkelerinde bulunmaktadır.³

Burada bir yanlışlığa veya yanlış anlamaya daha işaret edelim: İşin iç yüzünü veya gerçeği bilmeyenler Hindistan'daki müslüman nüfusun büyüklüğünü görerek bu ülkenin hatırı sayılır bir müslüman ülke olduğunu öne sürece kadar ileri giderler. 120 milyon elbette ki büyük bir rakamdır; Türkiye nüfusunun neredeyse iki katı. Müslüman nüfusu bakımından Hindistan doğal olarak Endonezya ve Pakistan'dan sonra üçüncü sırada yer almaktadır. Ama şurası unutulmamalıdır ki, bu büyük sayı, Hindûlar'ın 800 milyon gibi ezici çoğunluğu karşısında küçük bir azınlığa dönüşmektedir. Ayrıca müslümanlar siyasi, askerî, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan sahip oldukları nüfusa oranla çok daha güçsüz ve etkisiz durumda bulunmaktadır.

✱ Hindistan Alt Kitasına Müslümanların Gelişi

Hint alt kitasına müslümanlar üç ayrı akım halinde geldi: Birincisi, tüccar ve tebliğci olarak, ikincisi Emevî Hilâfeti'nin dünya çapındaki fetih dalgasının uzantısı olarak, üçüncüsü Yunanlılar, Sakalar ve Hunlar'ınki gibi daha düzenli fetih-göç hareketi olarak.⁴

Alt kıtaya ilk ayak basan müslümanlar Arap tüccarlarıydı. Arap tüccarları VII-IX. yüzyıllar arasında Hindistan'ın batı ve güneyindeki Malabar kıyılarına yerleşti.⁵ Hindû racalar önce bunlara iyi davrandı, hatta İslâmiyet'i yayma izni verdi.⁶

712 yılında Muhammed b. Kasım, bugünkü Pakistan'ın Sind eyaletini fethedip Emevî Hilâfeti'ne kattı. Böylece, müslümanlarla Hindûlar arasındaki ilişkiler bir hakiki tebaa ilişkisi ve azınlığın, çoğunluk üzerindeki egemenliği şeklinde başladı ve bazı aralıklarla 1000 yıl kadar devam etti. On yedi yaşındaki genç Arap komutanı Muhammed b. Kasım, Sind'de ancak üç yıl katabildi; geride bıraktığı halefleri, merkezleri Multan ve Mansûre'de olmak üzere

3 The Europa World Year Book 1997, II, 1107-1108; *Hürriyet*, İstanbul 15. 8. 1997; *Türkiye*, İstanbul 19.8.1997; Haşmet Başer, "Hindistan'ın Önemi", *Zaman*, İstanbul, 31.3.1997

4 Aziz Ahmed, *Studies in Islamic Culture in the Indian Environment*, Oxford 1966, s. 77.

5 Percival Spear, *India: A Modern History*, Ann Harbor 1961, s. 365.

6 N. Ahmed Asrar, "Hint-Pakistan Uyuşmazlığının Meseleleri ve Bengladeş'in Doğuşunun Tarihiçesi", *İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, sy. 1-2, İstanbul, s. 49; Aziz Ahmed, *Studies in Islamic* s. 77.

yaklaşık 300 yıl Sind ve Pencap bölgelerinde hüküm sürdü. Bu devletçikler müslümanların yönetimiyle tanıştı, aynı zamanda din, dil ve kültürlerinden etkilendi.

XI. yüzyılın başında Afganistan hâkimi Gazneli Mahmud'un Hindistan'a yaptığı on yedi askerî sefer büyük dinî velvele ve coşku içinde geçti. Ülkenin güneyindeki Somnat adlı Hindû mâbedinin onun tarafından yağma edilmesi ve buradaki putların kırılması müslümanlarca büyük sevinç ve beğeni ile karşılandı. Daha sonra Hindistan'ın Afgan ve Orta Asyalı Türk müslümanlarca düzenli fethi başladı ve hâkimiyetleri 700 yıl kadar sürdü.

Gûriler'in Delhi'de kurduğu sultanlığa sırasıyla Hilciler, Tuğlaklar, Lodiler ve Suriler sahip oldu ve nihayet, 1526'dan 1857'ye kadar süren görkemli Hindistan İmparatorluğu'ndan sonra Türk-Moğol 14-15 Ağustos 1947'de Hindistan ve Pakistan adında iki ayrı devlete bölünmesine kadar aşağı yukarı 150 yıllık bir İngiliz hâkimiyeti dönemi vardır ki, buna ileride değineceğiz.⁷

* Hindistan'da İslâmiyet'in Yayılışı

Hindû tarihçi ve bilim adamlarının da kabul ettiği gibi, bazı istisnaların dışında müslüman hükümdar ve yöneticiler bütün bu tarih süreci içinde Hindû tebaalarına karşı son derece hoşgörülü davrandı ve İslâmiyet'i yaymak için bilinçli ve düzenli bir plan uygulamadı.⁸

En iyimser tahminlere göre, Hint alt kıtasına ilk gelen müslümanların toplam sayısı 40-50.000'i geçmiyordu ki, bunların çoğu kendi hükümdar ve komutanlarına bağlı askerlerdi. Bu bir avuç müslümanın işi milyonlarca Hindû'yu yönetmekti.⁹ Aksi halde, alt katının 1947'de ikiye ayrılması sırasında yaklaşık 400 milyon olan nüfusunun dörtte biri, yani 100 milyon müslüman olması nasıl açıklanabilir? Bugünkü rakamlara baktığımızda müslüman nüfusunun bu oranının daha da yükseldiğini görürüz. Örneğin, içinde Pakistan ve Bengladeş'in bulunduğu bölünmemiş veya birleşik bir Hindistan'ın toplam müslüman nüfusu bugün 350 milyonu geçirdi. Başka bir deyişle, Birleşik Hindistan'da müslümanlar, Hindû nüfusunun üçte birinden fazlasını oluşturacak, hatta Hindû ve müslümanların oranı % 60 ve % 40 gibi olacaktı. Hindistan'ın bölünmesine karşı olan müslüman çevreler ve Mevlânâ Ebû'l-Kelâm Azâd gibi liderleri, dindaşlarının işte bu sayısal ağırlığını da göz önün-

7 Ayrıntılar için bk. Servet Sevlet, *Milliet-i İslâmiyye ki Muhtasar Tarihi*, I ve II, Islamic Publications Ltd., Lahor, Oxford University Press, Karaçi 1972.

8 Ishwari Prasad, *Muslim Rule in India*, Allahabad 1930, s. 258; U. N. Ghosh'tan naklen R. C. Majumdar, *The Struggle for Empire* (C. V. The History and Cultura of the India People), Bombay 1957, s. 500; Aziz Ahmed, *Studies in Islamic*, s. 82; R. A. Sharma, *The Religious Prasad*, "India Divided", Bombay 1946, s. 86. T. W. Arnold, *The Preaching of Islam*, London 1896, s. 86. T. W. Arnold, "The Preaching of Islam", Londra 1896, s. 4, Ayrıntılar için bk. Mevlevî Abdülhak, "Urdu ki ibtidai neş-vü-nüma me Sufiy-yi Kirem ka kam" Karaçi, 1953; Aziz Ahmed, "The Sufi and the Sultan in Pre-Mughal India", *Der Islam*, XXXVIII/1-2 (1962), s. 142-53; S. M. İkrâm, *Ab-ı Kevser*, Lahor 1952, s. 429-430; A. Wali, "Hinduism According to Muslim Sufis", *JASB*, XI (1923), s. 237-252.

9 Ebû'l-Alâ Mevdûdî, *Tahrik-i Azadi-yi Hind avr Müslüman* (Islamic Publications Ltd.), Lahor 1979, I, 10-11; Esed Gîlânî, *Seyyid Mevdûdî*, Lahor 1987, s. 134.

de bulundurmışlardı. Bugün de birçok kimse Alt kıtanın bölünmesini büyük bir tarihî yanığı olarak görmekte ve müslüman nüfusunun üç ülkeye dağılmasıyla bir yandan, siyasî, ekonomik ve sosyal yönden güç kaybına uğradığına; diğer yandan, Hindistan'daki müslümanların sahipsiz kaldığına ve özellikle, Hint müslüman kültürüne, özellikle Urdu dili ve edebiyatına ağır darbe indirildiğine inanmaktadır.

Esasen, Hint alt kıtasında müslüman nüfusundaki bu büyük artışın sebebinin sadece aradan geçen yüzyıllardaki olağan nüfus çoğalması olduğunu söyleyemeyiz. Böylesine önemli bir oran elbette ki, Hint-Pakistan alt kıtasında İslâmiyet'in yayılması, Hindûlar'ın kitle halinde müslüman olması ve Hindistan'ın İslâmlaştırılmasıyla elde edilebildi.

Hint kitlelerinin toplu halde müslüman olmalarında baskı uygulanması, alışılmış bir kuraldan çok bir istisna idi.¹⁰ Yerel halkın müslüman olmalarının çeşitli nedenleri vardı:

1. İslâmiyet, Budizm'in daha önce yayılmış olduğu alt kıtanın kuzey-batı ve doğu bölgelerinde daha hızla yayıldı.

2. Hindüizm'in katı kast sisteminde küçük bir Brahmin zümrenin Şudra denilen en alt sınıftaki yoksul çoğunluğu hor görmesi, sömürmesi ve ezmesi, bunların kitleler halinde eşitçi Müslümanlığı kabul etmelerine yol açtı. Özellikle Alâeddin Hilci döneminde bugünkü Bengladeş'te köle hayatı yaşamakta olan yoksul çiftçi ve balıkçıların kurtuluşlarını İslâm'da bulması ve nüfusunun neredeyse tümünün bu dini kabul etmesi bundan dolayı idi.

3. Yanlarında yok denecek kadar az sayıda kadınların bulunduğu Arap, İranlı, Afgan ve Türk istilâcıların Hindü kadınlarla evlenmesi de müslümanların sayısının artmasına sebep oldu.

4. Bazı hükümdarlar müslümanlığı kabul eden Hindûlar için vergi muafiyeti ve toplumda daha saygın bir konuma ulaşması gibi bazı malî, ekonomik ve siyasî imtiyazlar tanıdı ve bunlar da onları İslâmiyet'i kabul etmeye sevketti (Bu hususta, Muhammed Tuğluk, Fîrûz Tuğluk, İskender-i Lûdî ve İmparator Evrengzîb'in icraatı özellikle etkili oldu).

Hint alt kıtasında İslâmiyet kılıçla değil, tebliğ, vaaz ve telkinle yayıldı ve bunda Nizâmeddin Evliyâ, Ferîdüddin Mes'ûd Hoca, Muînuddin Çiştî, Rükneddin Şah Âlem, Hoca Bâkî-Billâh, Şeyh Ahmed-i Serhendî veya İmâm-ı Rabbânî, Emîr Hüsrev ve Şah Veliyyullah gibi Nakşibendî, Kâdirî ve Çiştî tarikatlarına bağlı şeyhler, sûfiler, dervişler, tebliğciler, halk ozanları ve tüccarlar en büyük rolü oynadılar.

Ayrıca, İslâmiyet Hindûlar arasında sadece yayılmakla kalmadı, Hindüizm'de bazı reform ve direniş hareketlerinin ve yeni bazı din ve mezheple-

10 L. Massignon, *Essai sur les origines du luxique techniue de la meystique musulmane*, Paris 1922, s. 68-69.

rin de ortaya çıkmasına neden oldu. Nitekim XII. yüzyılın ortalarında başlayan Baktı veya Arıtma hareketinin başlıca teması insan sevgisi ve hoşgörüydü. İslâm'ın barış, adalet, eşitlik ve insan kardeşliği gibi çekici özelliklerine karşı Hinduizm'in temel yapısını korumak ve eriyip gitmesini önlemek amacıyla başlatılan bu reform hareketlerinin en büyük siması halk ozanı Kebir Das'tı. Öte yandan, Hinduizm ve İslâm'ın iyi ilke ve yönlerini bir araya getiren ve çok tanrılık yerine tek tanrılığa önem veren Guru Nanak (1469-1539) daha sonra Sihizm adını alan yeni bir dinin kurucusu oldu.¹¹

Hindû-Müslüman Anlaşmazlığının Tarihçesi

Bazı bilim adamları, tarihçi ve politikacılar Hindû müslüman anlaşmazlığının -ki zamanımızda Hindistan-Pakistan anlaşmazlığına dönüşmüştür- müslümanların Hint yarımadasına ayak bastığı zaman başladığına inanmaktadır. Nitekim Murray Titus şöyle demektedir: "On iki yüzyıl gibi uzun bir süreden beri İslâm ile Hinduizm Hindistan'da birbiriyle temastadır ve bu on iki yüzyıldan beri bu iki dinî toplum birbiriyle çatışma halindedir."¹² Bu gözlemede gerçeğin büyük bir payı vardır ancak bunun konuyu daha basite indirgediği ve belli bir görüşün ürünü olduğu da ortadadır. Şöyle ki, Hindûlar ile müslümanlar arasında zaman zaman, özellikle Ortaçağ'da kişisel veya toplu girişimlerle belli bir uzlaşma, uyum ve dengeli bir ilişki kurulabilmiştir. Ne var ki, bölücü unsurlar birleştirici güçlere üstün gelmiştir. Bunda hiç şüphe yok ki İslâm bir kere dinî ve kültürel bir güç olarak Hinduizm'in tamamen tersidir.¹³ Şunda da bir şüphe yok ki, Hindistan'ı bölen din olmuştur.¹⁴

İslâm eğer sadece insanın özel hayatını ilgilendiren bir din olsaydı, Hindûlar ile müslümanlar arasındaki üzücü görüş ayrılığı, çekişme, kin ve nefret belki dünyanın her yerinde kendine özgü bir kültürün ortaya çıkmasına sebep olurdu. İslâm şirke karşı tevhide inanan bir din iken Hindûluk putperestliğin her türlüünü kabul eder. Hindûluğun tam aksine, İslâm insanoğlunun eşitliğine inanır ve kast sistemini reddeder. Hinduizm'in süs, tören, karmaşıklık ve müşkilpesentliğine karşı İslâm sadelik ve tevazu dinidir ve süsten uzaktır. Psikolojik yönüyle Hinduizm karamsar, duygusal, kasvetli ve filozofik olmasına karşı İslâm net, şeffaf ve dinamiktir. Bunun yanı sıra, Hintli müslümanlar aradan uzun zaman geçmesine rağmen eski vatanlarını unutmamış ve İslâm dünyasındaki gelişmelerle yakından ilgilenmişlerdir. Nitekim, Hindû tarihçi Jadunath Sarkar, "müslümanların, Hindistan'a yerleşmiş olmalarına rağmen kendilerini bunun bir parçası saymadıkları"na işaret etmiştir.

Hindistan'a ilk gelen müslümanlar coğrafya, din, dil, ırk, renk ve uygarlık bakımından tamamen değişik bir dünyaya bağlıydı. Hindistan'ın iklimi, kültürü ve uygarlığındaki esrarı ve buradaki insanların sade yaşantısı

11 Ayrıntılar için bk. Aziz Ahmed, *Studies in Islamic Culture*, s. 140-155.

12 Murray Titus, *India Islam*, 1930, s. 176.

13 F. W. Thomas, *Mutual Influence of Muhammadans and Hindus in India*, Cambridge 1892, s. 12.

14 Wallbank, *a.g.e.*, s. 25.

kendilerine çok acayip gelir, burayı "acayıpler diyarı" olarak nitelendirirlerdi. Bakın, Türk-Moğol veya Timuroğulları İmparatorluğu'nun kurucusu Bâbü'r Şah ne diyor:

"Garip bir memlekettir. Bizim vilâyetlere nisbetle başka bir âlemdir. Dağ ve suyu, cengel ve ovası, toprağı ve vilâyeti, hayvan ve nebatları, ahalisi ve dili, yağmuru ve rüzgârı hepsi tamamen başkadır... Hindistan ahalisinin çoğu kâfirdir...Hindistan letafeti az olan bir yerdir. Halkında güzellik, iyi muamele ve terbiye, aralarında münasebet, zevk ve idrak, edep, kerem ve müriyyet, hüner ve işlerinde usul, intizam, kaide ve düzen, iyi ad ve iyi et, üzüm, kavun ve iyi meyveler, buz, soğuk su, pazarlarında iyi ekmek, hamam, medrese, mum, meşale ve şamdan, bunlardan hiçbiri yoktur."

Müslümanların, Hindûlar'ı hor görmesi, onlarla pek kaynaşmaması, sosyal ve ekonomik bağlantılar kurmaması ve bazı küçük müslüman prensliklerinin Hindû reâyâsına karşı ayırım yapması Hindûlar'ın tepkisine yol açtı. Öte yandan kastlara ayrılmış olan Hindûlar zaten müslümanları "kast dışı", "maleç" (pis) ve "dokunulmaz" ilân etmişti. Müslümanlarla ne evlenir ne yemek yerlerdi, hatta yanlarına yaklaşmak ve dokunmaktan bile kaçınırlardı. Kendi din ve kültürlerini müslümanlardan âdeta saklamaya çalıştılar. Daha sonraki yıllarda yani XV. yüzyıla doğru görüşleri daha da daraldı ve kendi kabuklarına çekildiler.

Sosyal ve kültürel alanlarda bu ayrımlar meydana gelirken siyasi ve askerî alandaki çekişme ve çatışmaların arası da hiçbir zaman kesilmedi. Müslümanlar, Hindistan'a nisbeten daha kolay hâkim olmalarına rağmen devamlı olarak Hindûlar'ın ciddi ve şiddetli silâhlı direnişiyile karşılaştı.

Gazneli Mahmud'un istilâlarına karşı Hindû race ve hükümdarların Jai-pal ile Anandpal'ın yanında yer almaları bilinen bir husustur. Sultan Kutbüddin Aybeg'in ölümünden sonra Racpütler, Govaliar ile Cansi'yi geri aldılar. Sultan Balban'ın zamanında Hindûlar'ın ayaklanması devam etti. 1226'da Avad'ın Bartu adlı Hindû hâkimi 120.000 müslümanı kılıçtan geçirdi.

Hüsrev Han Bukka gibi, önce Hindû iken Müslümanlığı kabul eden ve daha sonra dinlerine dönen komutanlar Vicayanagar Hindû prensliğini kurdular. İşte bu Hüsrev Han ve askerleri, hizmet ettikleri müslüman hükümdarın sarayının bütün erkeklerini kılıçtan geçirdikleri gibi kadınların da ırzına geçtiler. Ayrıca camilere putlar yerleştirip Kur'ân-ı Kerim nüshalarını parçaladılar.

Sultan İbrahim Lûdî döneminde ise Nagor'un bir Hindû hâkimi, müslümanlara akla gelebilecek her türlü baskı, zulüm ve işkenceyi yaptı. XVI. yüzyılın başlangıcında müslüman hâkimiyeti Rana Sanga adlı Hindû general tarafından ciddi olarak tehdit edildi. Rana Partap Singh ise Ekber Şah'ın başına hayli dert açtı. Sonra Evrengzîb devrinde Şivacı önderliğinde Marhatalar'ın baş kaldırması imparatorluğun temelini sarstı. Marhatalar bundan sonra git-

tıkçe güç ve etki kazandı. Türk-Moğol İmparatorluğu'nun çökmesiyle de tüm Hindistan'da müslümanlara karşı sindirme harekâtına girişti, binlerce ev, cami ve medreseyi yerle bir etti ve büyük çapta müslüman katliamı yaptı. Müslümanlara karşı şiddet ve vahşet Jatlar'ın XVII. yüzyılda ortaya çıkışıyla daha vahim bir hal aldı.

Bu dış tehlikelerin yanı sıra bir de iç tehlike vardı. Müslümanlar, Ekber Şah'ın başlattığı dîn-i ilâhî saçmalığıyla iman ve inançları açısından zayıfladı, dinen yozlaştı, siyasî ve askerî çöküşle birlikte, maddî, sosyal ve kültürel açıdan da etkisiz hale geldi. Neyse ki, Hoca Bâkî-Billâh ve Ahmed Serhindî hazretlerinin çabalarıyla mânevî ve dinî açıdan toparlanırlar gibi oldular. Daha sonra Şah Velîyyullah'ın reform ve direniş hareketiyle canlandılar. Bu arada, 1757'de Bengal'in Plassi Savaş Meydanı'nda Sirâcüddevle'nin ve Maysor Hükümdarı Tipû Sultan'ın İngilizler'e yenilmeleriyle müslüman hâkimiyeti filen sona erdi.

Önceleri Doğu Hindistan Şirketi adıyla anılan ve sonra Büyük Britanya İmparatorluğu'nun bir uzantısı haline gelen İngiliz yönetimi, Hindûlar'a oranla müslümanlara karşı daha hoşgörüsüz, hatta hasımdı. Bunun başlıca nedeni iktidarı onlardan devralmış olmalarıydı. Yeniden iktidara geçmesinler diye de onları her bakımdan zayıflatmaya çalışıyorlardı. Zaten, 1857'de Hindistan çapındaki genel ayaklanmanın başlıca sorumlu ve suçlusu olarak yine müslümanlar seçildi ve yine acımasızca ezildi.

İngiliz hükümetinin himayesine giren Hindûlar eğitim ve kültür alanında ilerleme kaydetti ve yönetimde de önemli mevkilere getirildi. Müslümanlar ise geriledikçe geriledi. Batı kültürüyle birlikte Hindûlar Rönesans ve milliyetçilikle ilgili Batılı kavramları da öğrendi. Hindû Rönesansı daha çok irticaî nitelikte olup dinden güç alıyordu. Hindû inançlarına göre dünyayı kurtarmak için çeşitli kılıklara giren Tanrı son olarak "Barat-ı Mata" (Hindistan Ana) kılığında dünyaya çıkmıştı. Hindistan Ana'nın "yabanîler", yani Hindû olmayanların pençesinden kurtarılması ve tertemiz tutulması gerekiyordu. Hindû reform ve milliyetçi hareketini milliyetçiliğe dönüştüren kişi Gangadar Tilak'tı. Onun söylemleri doğrultusunda çeşitli Hindû grupları silâhlendi ve başta müslümanlar olmak üzere azınlıklara silahlı saldırılar başlatıldı.

Gittikçe güçlenen Hindû milliyetçiliğine karşı müslümanların tepki göstermesi gayet doğaldır. Ancak Sir Seyyid Ahmed Han'ın başlattığı reform hareketi Hindûlar'a yönelik değildi. Kendisi tıpkı Muhammed Ali Cinnah gibi Hindû-müslüman birliğinin savunucusuydu. Ancak Hindûlar'ın düşmanca tutumları nedeniyle müslümanların ayrı siyasî, dinî ve kültürel kimliğe sahip olmaları için çaba harcamadı. 1906'da Dakka'da Müslüman Birliği Partisi kuruldu ki, daha sonra bunun başına M. Ali Cinnah geçti.¹⁵ Öte yandan, Hint

15 Bâbur, *Babürnâme* (haz. Reşit Rahmeti Arat), İstanbul 1970, III, 473.

müslümanları Türkiye'ye karşı Batılılar'ın oynadığı oyunları bozmak için Panislâmizm ve Hilâfet hareketlerine katıldı ve Türk milletinin Mustafa Kemal Atatürk önderliğindeki İstiklâl Savaşı'ndan da ilham alarak kendi bağımsızlık mücadelelerini hızlandırdı.¹⁶

Bazı çevreler, müslümanlar ile Hindûlar arasındaki bu ayırımdan İngilizlerin "böl ve yönet" politikasının sorumlu olduğunu ifade eder. Ancak yukarıda gördüğümüz gibi iki toplum arasındaki bu bölünmenin mimarı sadece İngilizler değildi; birçok öge iki ulusun yollarını birbirinden ayırmış, özellikle bölünmeden önceki hem gergin siyasî hava hem de iki tarafın uzlaşmaz tutumu kendilerini dönülmez noktaya getirmişti.

1935 kararnameğine göre 1937'de yapılan genel seçimleri Kongre Partisi büyük bir çoğunlukla kazandı ve on bir eyaletten yedisinde hükümet kurmayı başardı. Bu hükümetler ve icraatı gelecekteki bağımsız Hindistan hükümetinin bir provasıydı. Bu, müslümanların kuşku ve korkularını doğru çıkarmanın yanı sıra, ayrı bir devlet kurmalarından başka çareleri olmadığını da açıkça ortaya koydu. Kongre hükümetleri, iktidara müslümanları gereken şekilde ortak yapmadıkları gibi onların ekonomik ve kültürel varlıklarını yok etmek için ellerinden geleni yaptı. İcraatlarının hepsi üzerinde Hindü damgası vardı. Meselâ hükümet binaları Kongre Partisi'nin bayrağıyla süslendi, her haliyle Hindü militanlığı kokan marşları "Bande Mataram" milli marş ilân edildi, müslümanların konuştuğu Urdu dili yerine Hintçe, okullarda öğrenim dili olarak kullanılmaya başlandı. Tarih kitaplarına Hindü kahramanlarıyla ilgili bilgiler vb. kondu. Sanki bunlar yetmiyormuş gibi Mahatma Gandhi'nin "ahinsa" yani şiddete başvurmama felsefesine ve bütün barış ve kardeşlik sözcüklerine rağmen bu eyaletlerde Hindûlar, müslümanların kanlarını döktü ve sadece iki yılda elli yedi kanlı saldırı düzenledi ve bunlarda 130 kişi öldü, 1000 kişi de yaralandı. Böylece 23 Mart 1940'ta Lahor'da toplanan Müslüman Birliği Kurultayı'nda Pakistan karar tasarısı kabul edildi ve 14-15 Ağustos 1947'de "Hindistan Ana"nın karnından Hindistan ve Doğu-Batı Pakistan adında iki bağımsız devlet kurulmuş oldu.

Bu sancılı doğum beraberinde kan, gözyaşı ve acı getirdi ve tüm Hint alt kıtasını bir kan gölüne ve yangın yerine çevirdi, görülmemiş bir vahşet yaşandı ve çağımızın belki de en büyük göç olayında milyonlarca Hindü ve müslüman yer değiştirdi.

Hint-Pakistan Savaşları

Hindistan ve Pakistan'ın böylesine bir siyasî gerginlik içinde kin ve nefret dolu bir havada bağımsızlıklarını kazanması, Bengal ve Pencap gibi eyaletlerin sınırlarının çizilmesinde Pakistan'a yapılan haksızlık Junagadh, Manavadar ve Haydarâbâd gibi müslüman prensliklerin Hindistan tarafın-

16 Azmi Özcan, *Pan-İslamizm-Osmanlı Devleti, Hindistan Müslümanları ve İngiltere (1877-1919)*, İstanbul 1992.

dan ilhak edilmesi ve nüfusunun % 80'i müslüman olan Cammu ve Keşmir bölgesinin Pakistan'a verilmesi gerekirken Hindistan tarafından işgal edilmesi, iki ülke arasında bitmez tükermez bir kan davasını başlatmış, 1947, 1965 ve 1971'de olmak üzere üç kez hep Keşmir yüzünden savaşa gitmiş ve sonucunda Pakistan, doğu kanadını kaybetmiş, burada Bengladeş adında yeni bir devlet kurulmuştur.

✱ ✱ BAĞIMSIZLIKTAN BU YANA HİNDİSTAN'DA MÜSLÜMAN AZINLIĞIN DURUMU

Dünyanın her yerinde ve her zaman çoğunluklar azınlıklara kuşkuyla bakar, onlara güvenmez, onların ülkelerinin birlik ve beraberliğine ve ulusal güvenliğine zararlı olduğunu düşünür ve dolayısıyla, onları baskı altında tutmak ister. Öte yandan azınlıklar, özellikle etnik, dinî ve kültürel azınlıklar hep çoğunluklardan şikâyetçi olur, onların kendilerine baskı uyguladığını, haklarını gasbettiğini ve her açıdan ezerek bir asimilasyon politikası izlediğini düşünür, ülke veya bölge maddî ve ekonomik açıdan ne kadar gelişmiş ve demokrasi, laiklik, insan hakları ve sosyal adalet gibi kavramlar açısından ne kadar ilerlemiş olursa olsun bu şikâyet ve yakınmalar bir türlü bitmez.

Hindistan'da bir numaralı azınlık konumundaki müslümanların durumu ise gerçekten içler acısıdır ve sayıları o kadar çok olmasına rağmen son elli bir yılda her bakımından geri bırakılmış, pasifize edilmiş, itilip kakılmış, hor görülmüş, katliam, tecavüz ve haksızlığa uğramış, kısacası etnik temizlik tehlikesiyle karşı karşıya gelmiş ve yok edilmeye çalışılmıştır. Hintli müslümanların bu acıklı durumu, Hindû bir yazar olan K. L. Gauba'nın "Passive Voices"¹⁷ (Edilgen veya Pasif Sesler) ve Şerîf el-Mücâhid'in "Indian Secularism"¹⁸ (Hint Laikliği) adlı belgelere ve resmî rakamlara dayalı kitaplarında bütün çıplaklığıyla gözlerimizin önüne serilmiştir. Bir de Hint müslümanlarının sesi olarak on beş yıldan beri Yeni Delhi'de yayımlanmakta olan aylık *Muslim India* (Müslüman Hindistan) dergisinde emekli yargıç, Seyyid Şehâbeddin'in geçen elli bir yılın bir durum değerlendirmesi var ki, her şeyi apaçık ortaya koymaktadır.¹⁹

Tabii ilk bakışta müslümanların durumu hiç de kötü, üzücü veya umutsuz gibi görünmez; hatta iyi, sevindirici ve parlak gibi görünür. Müslümanların 1947'den bu yana nüfusları neredeyse üçe katlanarak 40 milyondan 120 milyona ulaşmıştır. Şimdiye kadar iki müslüman cumhurbaşkanı, üç cumhurbaşkanı yardımcısı, onlarca merkez kabine üyesi, eyalet bakanı, birkaç eyalet başkanı (Cammu ve Keşmir'in onlarca başbakanının dışında Abdülgafûr, Bereketüllah Han ve Abdurrahman Antuay), bir düzine eyalet valisi ve büyükelçi olmuş, bazıları atanmış, yüzlercesi merkez parlamentoya ve eyalet meclislerine seçilmiş; biri bileğinin gücüyle Hint Hava Kuvvetleri

17 Mim. Kemal Öke, *Hilâlet Hareketleri*, Ankara 1991.

18 Şerîf-el-Mücâhid, a.g.e.; ayrıca bk. *Minorities in India*, ts., s. 112.

19 *Muslim India*, sy. 177, Delhi, Eylül 1997 ve sy. 178, Ekim 1978.

Komutanlığı'na kadar yükselmiş ve birçoğu ulusal faaliyetlerin her alanında hizmetler vermiş ve ödülleri almıştır. Spor alanında Azharuddin gibi bir yıldız yetişmiş, bilim ve edebiyat, müzik ve sanatın çeşitli dallarında Bismillâh Han, Ali Ekber Han, Nevşâd, Makbûl Feda Hüseyin, Talat Mahmud ve Muhammed Refi gibi dehalar doğmuştur. Hint sineması ise Nergis ve Dilip Kumar (Yusuf Han) gibi büyük isimler başta olmak üzere neredeyse başından beri müslümanların egemenliğinde kalmıştır.²⁰

Liste böylece uzayıp gidiyor ve gerek iyimser, gerekse özür dileyiciler tarafından bağımsızlıktan sonra Hindistan'da müslüman topluluğun sadece ilerlemesinin bir göstergesi değil, aynı zamanda ülkenin benimsediği laikliğin başarısının bir kanıtı olarak gösterilebilir. Ne var ki, Hindistan'ın üst düzey sivil ve askerî kurum ve kuruluşları, cumhurbaşkanlığı, başbakanlık ve bakanlıklar, meclis ve senato, eyalet hükümetleri, mahkemeler, silâhli kuvvetler, ekonomi, tarım, sanayi, ticaret, eğitim, sağlık, bilim ve teknoloji alanlarındaki istatistiklere baktığımızda müslümanların sayısı deveye kulak gibi görülür. Ülkede müslümanların nüfusu % 11 iken bu kurum ve kuruluşlarda sayıları % 1-3'ü geçmiyor. Ulusal yaşamın pek çok alanında, özellikle orduda ve poliste pek çok birimlerde tek bir müslümana bile rastlanmıyor.²¹ Müslümanların bu "yok oluş"unu görmek istiyorsanız, Hindistan'da "kim kimdir" veya herhangi bir kent ve kasabanın ticaret siciline, sendikalar ve meslek odaları ile telefon rehberlerine bir göz atın; bakalım orada kaç tane müslüman adına rastlayacaksınız; belki de, hiç.²²

Bu şartlar altında müslümanlar özel sektöre yöneliyor ve çoğu serbest tüccar, küçük esnaf ve işportacı olarak çalışıyor. Nitekim kendi kendine iş bulma veya öz istihdam açısından müslümanlar Hindistan'da en yüksek orana sahiptir.

Can ve Mal Güvenliklerinin olmayışı

Müslümanların can ve malları her zaman tehlikededir. Aslında aşırı Hindû milliyetçiler müslümanların alt kıtanın bölünmesi ve Pakistan'ın kurulması için oy kullanmalarını hiçbir zaman hazmedememiş ve onları affetmemiştir. Onlara hep Pakistan sempaticisi, hatta ajanları gözüyle bakmış, Hindistan'da kalamayacaklarını ve ülkeyi terketmeleri gerektiğini savunmuştur. Dünyada giderek güç kazanan ulusal ve dinî akımlardan yararlanan aşırı milliyetçi Baratiya Janata Partisi (BJP) ve militan kanatları JS ve RSS son birkaç yılda geniş halk kitlelerinin desteğini kazanmaya başlamış ve birkaç yıl önce parlamentoda sadece iki üyesi bulunurken bu yıl mart ayında yapılan genel seçimde tam 193 sandalye kazanarak diğer bazı partilerle bir koalisyon hükümeti kurmuştur. Bu parti ve gruplar Hindistan'da müslümanların varlığına karşı olup geleceklelerini karartan birer kâbustur.

20 *Muslim India*, 177, Eylül, 1997, s. 387; Gauba, a.g.e.

21 Gauba, a.g.e., *Muslim India*, 177, s. 388;

22 Gauba, a.g.e., s. 354-355.

İşte bu fanatik ve militan kişi, grup ve kuruluşlar Hindistan'da müslümanları hedef alan binlerce toplumsal şiddet, kanlı çatışma, katliam, kundaklama, yağma, tecavüz ve soy kırımına sebep olmuştur. Çeşitli insan hakları raporlarına göre sadece 1960 ile 1968 yılları arasında ülke çapında 7500 çatışma ve toplu saldırı olayında üç bine yakın müslüman hayatını kaybetmiştir. Bunun dışında Ahmedâbâd, Jabalpur, Ruarkela, Cemşîdpûr, Gucerât, Bilhar, Rançi, Mirat, Bareli, Kalküta, Bombay, Kerala vb.de bugüne kadar büyük katliamlar yapılmıştır. 1992 sonlarında yaşanan vahşet hâlâ zihinlerde tazedir. Ayodya'daki tarihî Bâbü Şah Camii, tanrıları Rama'nın doğum yerinde inşa edildiği gibi asılsız iddialar ve BJP'nin kışkırtmalarıyla 6 Aralık 1992'de fanatik Hindûlar tarafından yerle bir edilmiş ve ardından, Hindistan'ın çeşitli kent ve kasabalarında, özellikle, Bombay'da 2000'den fazla müslüman topluca katledilmiş, evleri ve dükkânları yağmalanmıştır.²³ Daha sonra Cammu ve Keşmir'de Çarar Şerif Külliyesi yakılmış ve Hazretbal Camii'ne zarar verilmiştir.

Dil ve Kültürlerine Yapılan Saldırıları

Hindistan'da müslümanların kültürel varlıklarına yapılan saldırıların en önemlisi eğitim imkânlarının kısıtlanması ve Urduca'nın varlığının ortadan kaldırılmasıdır. Bilindiği gibi, Aligarh Müslüman Üniversitesi, Haydarâ-bâd-Dekken'deki Osmaniye Üniversitesi ve Delhi'deki Câmia-yı Milliyye-i İslâmiyye Üniversitesi gibi asırlık müslüman ilim yuvalarının özel statülerine son verilmiş olup, her geçen gün ilk ve orta dereceli okullarda Urduca'nın öğrenimine son verilmekte veya azaltılmaktadır.

Hintli müslümanların % 60'ının ana dili Urduca'dır. Ancak ilkokullarda Urduca eğitimin verilmemesi yüzünden müslüman genç kuşaklar ana dillerinden habersiz olarak yetişmektedir.²⁴ Urduca Hint anayasasında yer almış olmasına rağmen yazılı bir dil olarak neredeyse ölmektedir. Konuşma dili olarak birbirinden ayırt edilmeyen Hintçe ve Urduca, yönetim ve yetkililerin Arapça yazısına sahip Urduca'nın, Hintçe yazısı "Devagiri"yle yazılmasında ısrar etmeleri nedeniyle müslümanlar ister istemez Hintçe'yi kabul etmeye zorlanmaktadır.

Urduca bir dilden öte bir şeydir, bir kültür ve uygarlıktır; müslüman topluluğun edebî, teolojik ve filozofik düşünce ve faaliyetlerinin en iyi ifade yoludur. Bir zamanlar Urduca, Hindistan'ın lingua Franca'sı, edebiyatı, tüm ülkede önemi bakımından ilk sırada yer alıyor, gerek müslümanlar gerekse Hindû Urdu şair ve yazarları bağımsızlık mücadelesine büyük katkıda bulunuyorlardı. Urduca basın da çok popüler bir konumda idi ve İngilizce ile Hintçe'den sonra üçüncü sırada yer alıyordu. Şimdi ise çok önemsiz konuma düş-

23 *India-A Fundamentalist Hindu State*, ts. s. 25, "Minorities in India", "India-The Land of Gandhi and Ahinsa", All Parties Hurriyet Conference, Islamabad, s. 29; Arun Duggal, "The Indian Paradox", ts. s. 8.

24 *Muslim India*, s. 388; Gauba, s. 228-255; Şerif-el-Mücahid, s. 154-177.

müş ve ancak "*Milap*" ve "*Partap*" ve "*el-Cemiyet*" gibi günlük gazeteler 50.000 dolaylarındaki tirajlarıyla medya yaşantılarını sürdürmektedir.

Seyyid Şehâbeddin'in belirttiği gibi, 1947'den beri müslüman topluluğun yegâne endişesi dinî ve kültürel güvenlik ve sosyal kimliğini korumak olmuştur.

Müslüman Örgütler

Hindistan kıta boyutlarına sahip bir ülke olduğu için sıradan bir müslüman ülkenin diğer bölgelerinde yaşayan dindaşları hakkında pek bir şey bilmez. Müslümanların eğitim, sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda ulusal düzeyde örgütlenmemelerinin bir nedeni budur. Cem'iyet-i Ulemâ-yı Hind, Dârülulûm ve Deoband gibi köklü dinî kurum ve kuruluşlar da kısır çekişme ve kişisel çıkarları yüzünden önemli konularda güçlerini birleştirememektedir.

Siyasî Temsilcilik

Siyasî planda ise Hint müslümanları genellikle ulusal ve bölgesel laik partilere yanaşmış durumdadırlar. Müslüman Birliği sadece Kerala eyaletinin birkaç ilçesiyle sınırlı kalmıştır. Cemâat-i İslâmî, Cammu, Keşmir ve Bihar gibi bazı bölgelerde faaliyet göstermektedir. Tüm Hindistan Meclis-i İttihâd-ı Müslim'in yalnız bir kent örgütüdür. Tüm Hindistan Müslüman Meclisi'nin varlığı ise çoktan sona ermiştir. Bu partiler ve bazı diğer sınıf ve mezhep grupları seçimlerden önce bir "cephe" kurar ve parlamentodaki birkaç sandalyeyi elde etmek için büyük laik partilerle pazarlık yapar. Her laik parti müslümanların oyunu kazanmak ister, ancak yeterince müslüman aday ileri sürmez. Hindistan'daki seçim sisteminde ise müslümanların oyları bölünmüş olur. Her defasında bu partiler müslümanlara çeşitli vaatlerde bulunur ve her defasında kendilerini hayal kırıklığına uğratar. Sonuçta, koskoca parlamento ya sadece iki-üç müslüman aday sokabilmişse ne ala! Müslümanlar Hindistan'daki seçimlerde ancak birleşerek kitle halinde seçim bölgeleri bazında herhangi bir laik partiyi destekleme sözü vermeden oy kullanmak yoluyla etkin siyasî aktör olabilirler. Böylece, müslüman adayların sayısının artırılmasını sağlayabilirler.

Dini Erozyon ve Sosyal Asimilasyon Tehlikesi

Hindistan'daki müslümanlar ciddi bir dinî erozyon ve asimilasyon tehlikesiyle karşı karşıyadır. Din âlimleri ve dinî kuruluşlar müslümanlarda dini canlı tutmak ve yaşatmak için düzenli çalışmalar yapmışlar ve aile hayatlarına şu veya bu şekilde karışmaya başlamışlardır. Müslümanların sosyal yaşantılarının bozulmadan devam edebilmesi için de ilgili çevrelere görev düşmektedir.

Hintli müslümanlar son elli bir yılda birçok haklarından mahrum kaldıkları, hakettiklerini alamadıkları ve lâyıık oldukları ilerlemeyi kaydetmediklerinin bilincindedirler. Hintli müslümanların bütün hak ve hukuklarının, din

ve vicdan özgürlüklerinin, siyasî iktidar paylaşımı, ekonomik kalkınma, refah ve saygın bir sosyal konuma yükselmelerinin, Hindistan demokrasisi ve laikliğinin gerçek anlamda işlemesiyle güvence altına alınabileceği bilinmelidir.

Zaten Hintli müslümanlar kendilerine özel siyasî ve ekonomik hak ve imtiyazlar tanınmasını istememektedir. Onların istediği sadece adalet ve eşitliktir, ayırım yapmayan rejimdir ve kendilerine ekonomik alanlarda imkânların sağlanmasıdır.

Cammu ve Keşmir'de Durum

Yeri gelmişken burada Cammu ve Keşmir sorununa ve Keşmirli müslümanların durumuna da bir göz atalım.

Hindistan'ın işgali altındaki Cammu ve Keşmir bölgesinin nüfusu 8 milyon dolaylarındadır. Keşmir'in üçte birlik bölümü de Pakistan'ın denetimi altındadır ve buranın nüfusu 4 milyona yakındır. Bu bölge İngilizler'in taksim planına göre halkın iradesi doğrultusunda Hindistan'a veya Pakistan'a katılacaktı. Ancak Keşmir'in Hindû mihracesi burayı Hindistan'a bağladı ve Hint askerleri bölgeye girdi. Çatışmalardan sonra BM Güvenlik Konseyi'ne götürülen Keşmir sorununun plebisit ile çözümlenmesine karar verildi. Ne var ki ilkin bu ve buna benzer kararları kabul eden Hindistan daha sonra sözünden caydı ve bugüne kadar plebisit yaptırmadı. Üstelik aradan geçen elli bir yıl içinde bölgede baskı ve zulmünü arttırdı. Keşmirli müslümanların özgürlük mücadelesi ise her türlü engele rağmen devam etmektedir. Burada son on yılda 50.000'i aşkını şehid olmuş, yüz binlercesi tutuklanmış, evleri ve dükânları yakılmış ve kadınları toplu tecavüze uğramıştır. Buradaki 600.000'i aşkın Hint askeri ise müslümanlara hayat hakkı tanımamaktadır. Uluslararası Af Örgütü, Kızılhaç ve birçok kuruluş cennet Keşmir vadisinin bir ölüm, kan ve göz yaşı beldesine dönüştürüldüğünü ve insan haklarının alabildiğine ihlâl edildiğini belgelerle ortaya koymuşlardır. Ne var ki uluslararası kamuoyunun duyarsızlığı nedeniyle Keşmirli'nin çilesi ve ıstırapı bitmemiştir. Keşmir kanayan bir yara olarak vicdanımızı sızlatmaya devam etmektedir. Keşmir'deki hükümet, parlamento ve diğer yetkililerin çoğu sözde müslüman, ancak Hindistan'ın kuklasıdır.

Bu incelemeye son verirken Seyyid Şehâbeddin ve onun şahsında, Hint müslümanlarının şu canhıraş çığlığına, yürek parçalayıcı feryadına ve gayet masum isteğine kulak verelim:

"Hindistan'da müslümanların hedefi hükmetmek, üstünlük sağlamak veya ayrılmak değil, yönetimi, kazançları ve avantajları paylaşmaktır. Amaçları, Allah'tan korkan, kanuna saygılı, çalışkan ve herkese adaletin ve eşit imkânların sağlanması için çabalayan örnek bir topluluk olmaktır."²⁵

25 *Muslim India*, sayı 178, Delhi, Ekim 1997, s. 436.